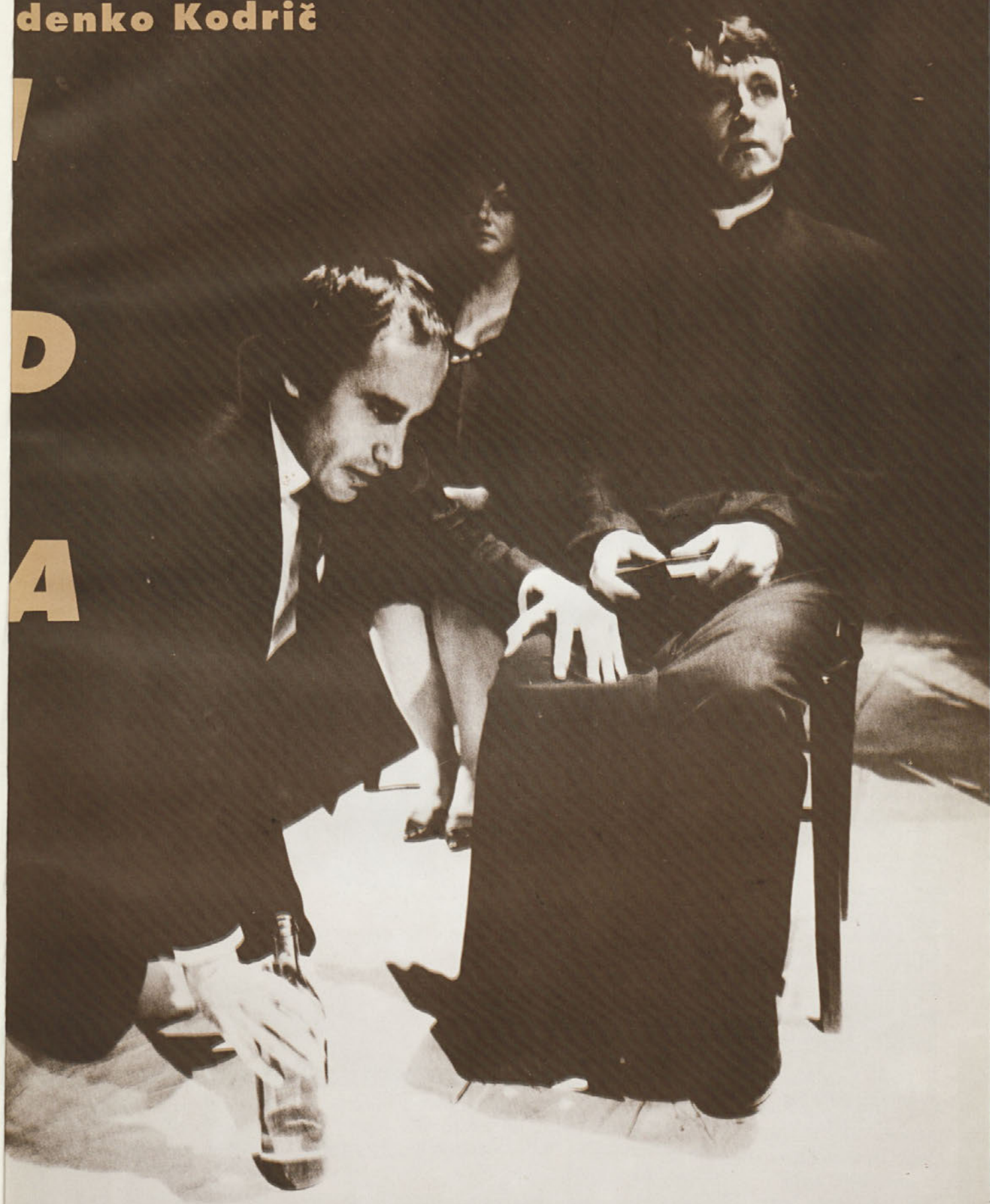


V I D I M

denko Kodrič



SEZONA 1989/90
Gledališki list štev. 1



Slovensko Ljudsko Gledališče Celje

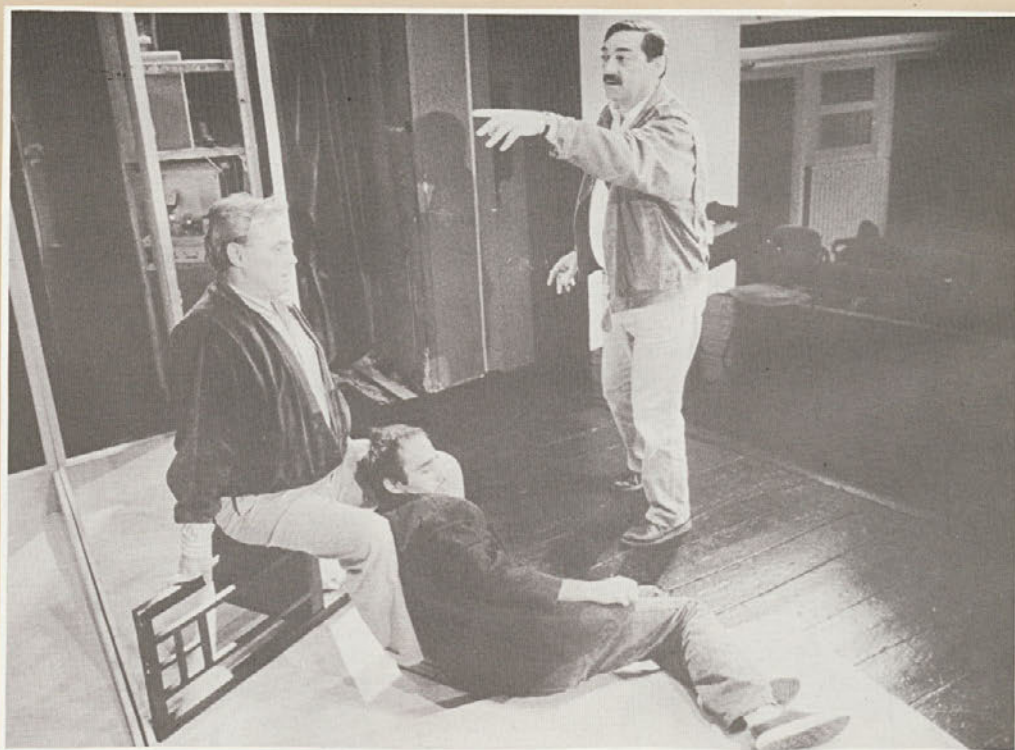
Zdenko Kodrič

REŽISER
FRANCI KRIŽAJ

DRAMATURG
BLAŽ LUKAN

SCENOGRAFINJA
SIMONA PERNE

K R S T N A U P R I Z O R I T E V



Vodja predstave Sava Subotič – Šepetalka Ernestina Popović – Ton Stanko Jost – Razsvetljava Izidor Korošec – Krojaška dela pod vodstvom Adija Založnika in Marjane Podlunšek – Frizerska dela Maja Dušej – Slikarska dela Adolf Aškerc – Odrski mojster Ivan Tkavc – Rekviziter Franc Lukač – Gardoroba Kalina Jenič in Melita Trojar. Tehnično vodstvo Vili Korošec.

Režiser Franci Križaj na skušnji z igralci – Foto: Jože Suhadolnik

 Slovensko ljudsko gledališče Celje

63000 Celje, Šlandrov trg 5

Upravnik Borut Alujevič
Umetniški vodja Blaž Lukan
Režiser Franci Križaj
Dramaturg Janez Žmavc

Igralski ansambel: Zvone Agrež, Marjan Bačko, Bruno Baranovič, Ljerka Belak, Janez Bermež, Marko Boben, Peter Boštjančič, Milada Kalezić, Drago Kastelic, Anica Kumer, Mija Mencej, Miro Podjed, Stane Potisk, Igor Sancin, Jana Šmid, Iztok Valič, Bogomir Veras, Bojan Umek

Vodja programa: Anica Milanović, tel. 24-637, tajništvo: tel. 24-102, blagajna: tel. 25-332 (int. 8)

D
KOSTUMOGRAFINJA
CVETA MIRNIK

A
KOREOGRAF
METOD JERAS

I
KOREPETITOR
EDVARD GORŠIČ

M
LEKTORICA
MAJDA KRIŽAJ

SNEMALEC IN PROGRAMER
DAVID ŠULIGOJ

SKLADATELJ
ZORAN PREDIN

IZVAJALEC GLASBE
MIRKO VUKSANOVIČ

Glasba je bila posneta
v studiu »Rose« v Novi Gorici

O S E B E

ALBIN KORŽE, gospodar, Slovenec

JANEZ BERMEŽ

ZALA, njegova žena, Slovenka

JANA ŠMID

VID, njun starejši sin, Slovenec

ZVONE AGREŽ

ROMAN, njun mlajši sin, Slovenec

PETER BOŠTJANČIČ

ŽELOD, gostilničar, Slovenec

MIRO PODJED

ZIMA, njegova žena, Slovenka

LJERKA BELAK

OTOMAL PEST alias **Aleksej Feofilaktič**, prijatelj Slovenije, Rus

BOGOMIR VERAS

MILIČNIK, Srb

STANE POTISK

MIRKO, alkoholik, Slovenec

IZTOK VALIČ

Zbor slovenskih kmetov in proletarcev, ženska, otrok in ljudje

BRUNO BARANOVIČ

MARKO BOBEN

DRAGO KASTELIC

IGOR SANCIN

BOJAN UMEK

Premiera v petek, 29. septembra 1989, ob 19.30

To uprizoritev in celo sezono posvečamo 200-letnici prve slovenske igre, Linhartove Županove Micke



Foto: Stojan Kerbler

LJUDJE, KI RASTEJO IZ ZEMLJE V NEBO

Prvi stik z dramo **Vida vidim** je podoben stiku s sodobno pesmijo: doživetje močne atmosfere, vendar pa neka splošna nejasnost, neopredeljenost, ki zahteva dodatno delo, dodaten razmislek. Vse zakonitosti dramaturgije, ki običajno veljajo za dramsko besedilo (pregledna fabula, razvidni odnosi, izčiščeni dramaturški poudarki itn.), so v tej drami nekako prikriti. V ospredju je dramska atmosfera, obenem pa izredno intenzivna jezikovna podoba besedila. Jezik drame in njen slog najprej ustvarjata v naši zavesti tisto dramsko napetost, ki je za obstoj drame bistvena, nato pa nas iz gole fabulativne dramaturgije dvigata že nekam više. Iz tega sledi, da moramo o drami **Vida vidim** v istem trenutku, ko razmišljamo o njeni »banalni« fabulativno-dramaturški plati, razmišljati tudi že o njeni »transcendenci«, o vzrokih in posledicah njene privzdignjenosti nad golo zgodbo. Namreč: če igro beremo samo kot kmečko igro iz življenja ljudi s severozahodnega konca Slovenije, oziroma če jo beremo samo kot pesniško-filozofsko prisposodobeno življenje nekih (prenapetih) ljudi iz rustikalnega okolja, nas bo pustila na cedilu. **Kodričev** svet namreč ni niti samo **Potrčev** niti samo **Zajčev**, čeprav se hkrati giblje v prostoru obeh. In ravno to suvereno gibanje po obeh prostorih pomeni izvirno dimenzijo Kodričeve dramaturgije.

Kljub temu da v drami **Vida vidim** ne gre za kmečko dramo **Potrčevega** ali **Finžgarjevega** tipa, imajo njeni junaki izrazito provenienco. Rastejo namreč iz neke čisto konkretne zemlje. Prvi občutek ob branju teksta je bil izrazit vonj po zemlji in blatu. Zanimivo je, da sem sam videl njihov dom v **Halozah**, čeprav je avtorjev svet svet **Dravskega polja**. Seveda pa je to samo navidezen nesporazum: Haloze pomenijo hribovito področje južno od **Ptuja**, staro in slabo rodovitno geološko področje (»okamenjeno morje«) z grobimi ljudmi, gorjanci, ki so bili vedno socialno zatirani in nekoliko izolirani, Dravsko polje pa pomeni ravnino, ostanek **Panonskega morja** s prodnimi nanosi, od koder je **Drava** neprestano odnašala rodovitno zemljo in pridelek, zato ta ravnina prav tako ni bogata. Natančnejši občutek

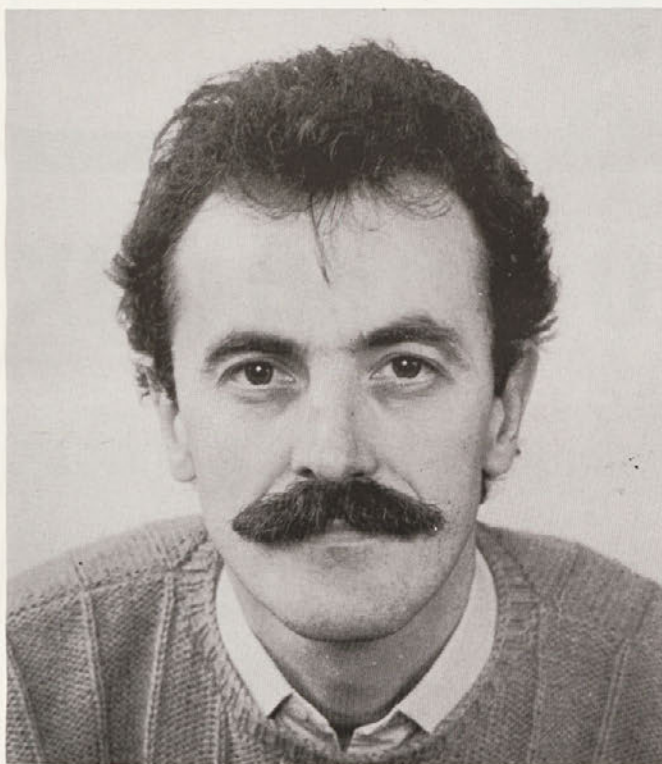
ob branju teksta je torej po mojem mnenju lociran nekje vmes: na prehod iz ravnine v hribe (Vid slušbuje v hribih), med kraje tostran in onstran **Dravinje**.

Seveda je treba takoj opozoriti, da namen uprizoritve ni folklorizacija drame. Natančna lokacija nas lahko samo približa miselnemu prostoru igre. Če je haloški človek srednje postave, kakor ga označuje **Zagorski**, zdrav in bister, je človek z Dravskega polja visoke postave in vročkrven, kakor ga označuje **Baš**. Haloški kmet je viničar, Poljanec pa mali kmet. Če izhajamo iz tipičnih slovenskih lastnosti, ki so po **Pajku** sposobnost prilagoditve dobremu, zvižanost in pijančevanje, je za panonskega človeka najbolj tipična zmožnost sovraštva (Baš). Njegova duša je otroška, zaupljivost in radovednost jo ženeta v družbo, nikdar ne more molčati v najhujši boli in v največji radosti se mora izpovedati; v samotni pa poje in govori sama s seboj. Ni obsedena z močno tvorno domišljijo, stremi bolj v višino, trpna je, čeprav nedosledna v življenju. Za panonskega človeka so značilni afekti—čustveni izbruhi sovraštva: želja po maščevanju zaradi časti, prepiri, izgredi, tožbe.

Tako tradicionalna etnografija. Zdi pa se, da nekatere od teh trditev že kar neposredno veljajo za oznako oseb iz Kodričeve igre. Vendar Kodrič na afektivnem nivoju prinaša v igro še nekaj drugih čustev oziroma stanj: nezadovoljnost, obsedenost, nelagodje ... in vsa ta negativna—čustva problematizirajo ta svet, svet, iz katerega junaki izhajajo, v katerem prebivajo ter nas hkrati vodijo nekam ven iz njega. Zato lahko rečemo, da je osnovna težnja junakov drame **Vida vidim** uiti, pobegniti, iti ven, izvleči se, iztakniti, se dvigniti, iziti, vziti ... iz sveta, v katerega so ujeti in ki jih opredeljuje, v nek nov svet.

Tu ne gre za socialno dimenzijo, tu gre za transcendenco. Če povem v podobi: junaki rastejo iz zemlje v nebo ...

Blaž Lukan



Zdenko Kodrič (Foto: Dragiša Modrinjak)

V

ljubljskem gledališču **Pekarna**, ki je delovalo v sedemdesetih letih tega stoletja, je bil nekoč avangardist v pravem pomenu besede: bil je igravec in med soustanovitelji Pekarne; na veliki tabli nastopajočih igralcev Pekarne je vedno pisalo Koči Kodrič ... pa zdaj to ni več važno ... Kodrič je danes gledališču zapisan nekoliko drugače. Rojen je 3. 6. 1949 na Ptuj, stanuje pa v Cirkovcah na Dravskem polju, po stanu je novinar v kulturni redakciji Večera, avtor pesniške zbirke z naslovom **Biti oven v hudih časih**, zbiralec ljudskih iger, večni učenec nemškega in italijanskega jezika in bralec. Kodričeve pesmi, prozo, dramo in radijske igre so objavili v Mladini, Dialogih, na radiu Ljubljana, Maribor, Novi Sad in Kraljevo, njegove pesmi so bile objavljene še v najrazličnejših fanzinih benda **Center za dehumanizacijo, Maribor/Trate**, Kodričevo besedilo je tudi na plošči Izdaja benda CZD.

Dramatis personae:

- ☐ igro sem začel pisati marca 1981 v Cirkovcah
- ☐ dve dejanji končal oktobra 1982
- ☐ 14. januarja 1983 sem o igri govoril z Dragom Jančarjem v mariborski Slaviji, dobra napotila, vendar preveč »njegova«
- ☐ igro končal 20. novembra 1983
- ☐ 27. decembra sem besedilo poslal v Kranj za Grumovo nagrado pod psevdonimom, igra je imela naslov Zemlja, zemlja – kmečke slike kri
- ☐ 11. februarja 1984 je drama v ožjem izboru s Šeligom, Partličem in z Mikelnom, igro ima tedaj v svoji aktovki Tone Partlič
- ☐ 14. februarja 1984 je tekst pri B.A. Novaku v ljubljanski Drami
- ☐ konec februarja 1984 je že pri G. Schmidtu v Cankarjevem domu
- ☐ februarja in marca 1984 še pri M. Zupančiču v Gleju
- ☐ 14. marca 1984 je igra v ptujskem gledališču pri B. B. Glazer
- ☐ 15. marca 1984 v uredništvu Problemov
- ☐ septembra 1984 objavljena v Dialogih
- ☐ jeseni leta 1984 jo imajo igralci PD Cirkovce
- ☐ leta 1985 je drama pri A. Hiengu v Celju
- ☐ od januarja do marca 1986 igro predelujem ko nor, spremenim naslov
- ☐ oktobra 1986 je pri Ladu Kralju (imenitni predlogil) in v mariborski Drami
- ☐ maja 1987 dobi igra novo ime VIDA VIDIM, zelo spremenjena je
- ☐ sredi septembra 1987 pogodba s SLG Celje (Alujevič)
- ☐ uprizoritev naj bi bila na začetku sezone 1988/89
- ☐ »prehit« me Zajčeva Medeja
- ☐ 30. oktobra 1988 v uredništvu Mask (Peter Božič)
- ☐ uprizoritev naj bi bila jeseni 1989 v Celju, prva predstava v sezoni
- ☐ 20. junija 1989 razčlembena vaja, povabi me dramaturg Blaž Lukan, premiera septembra ali oktobra 1989

Nastopajo še: pisma, aktovke, torbe, poštarji, zveze, dramaturgi, igralci, režiserji, upravniki gledališč, novinarji, obrekovalci, zaščitniki in pomagači.



Zdenko Kodrič (maja 1973) z Majo Bohovo in Marinko Šternovo v predstavi Petra Božiča Kako srečen dan, Gledališče Pekarna. (Foto: Jendo Štoviček)



Zdenko Kodrič (januarja 1974) z Majo Bohovo v Gilgamešu 2, Gledališče Pekarna. (Foto: Jendo Štoviček)

Ex Dravsko polje lux



O (NE)RAZUMLJIVIH FRAGMENTIH IN SIMBOLIH – VRNITEV H KLASIČNEMU

Do cilja mi vedno zmanjka okoli 250 metrov. Kako kruto je to, ker ne moreš skozi. Ker ne boš mogel nikoli skozi. Nikoli ne bom stal na vrhu zmagovalnih stopničk. Kako hudo je to! Poizkusil sem že z vsem, da bi premagal magično vrstico v cilju. Z dviganjem uteži, s tenisom in nogometom, z rokometom in s košarko v sindikalni Večerovi ekipi, a nič. Tudi z vitamini, s prepovedanimi poživili in z zamenjavo krvi sem poizkusil. A nič. Nič me ne potisne naprej. Nič mi ne pomaga. In resnica je kruta. Sic!

Je že tako pri pisanju, da vedno NEKAJ manjka ali pa gre ČEZ. Nikoli ni V. Ko sem hotel napisati igro fragmentov o zemlji, kartah in vinu, vražjih podobah in ženskah, mi ni zmanjkalo soli za tretje dejanje, marveč črnila za drugo. Ko sem napravil sinopsis za enodejanko o govorečih drevesih, o smrekah in lipah, nisem mogel začeti. Nihče ni postavil cilja in, kot sem pozneje ugotovil, manjkalo mi je tudi medved. In zato nisem vedel, kdo naj bo glavni, kdo prvi. Smreka ali lipa? Ko sem se lotil filmskega scenarija o aktivizmu, nisem bral Franca Šetince, ki je o takem človeku povedal vse ... in projekt je zato padel v vodo, češ kaj boš ponavljal staro resnico o aktivizmu. Ko sem začel pisati tekst, ki ga danes uprizarjajo v celjskem teatru, sem vse vedel o fragmentih in simbolih,

dramaturgiji in odrskem prostoru, nič o osebah. Spet sem bil v temi. Igra brez oseb pa ne more funkcionirati – razen v igrah »livinga«, Grotowskega in Pekarne. Kako sem torej sploh zložil dramo, kroniko, poosebljene fragmente in simbole za Vida vidim, kako? Razložil bom.

Naredil sem model dramskega loka iz smrekovih latic. Ker se ni sesul, sem izbral molčečneže (moške osebe), honorarke (ženske) in ostale (vojake, miličnike, Nemce in Slovence, Srbe in Ruse); določil sem taktiko medsebojnih konfliktov v neskončen leit motiv teaterskega trikotnika in vse to dolgo časa in lepo zalival s kamiličnim čajem in čangom; sestavljal besednjak (blodnjak besed) ter preštudiral vojaško organizacijo francoske vojske v letu 1910. V veliko pomoč je bil gospod Jean Jaures in njegovo delo Nova vojska (1); zbral sem tudi vse literarne spise o Danetu Zajcu; izbral slog obrambe; osvojil Triglav; se na izust naučil Horacijev misel o blaznosti, ki omamlja ... ter začel. Pisati igro oz. Kroniko tega življenja, tega dreka (vesolja in fizike), te zemlje in te Nemčije.

Trije modusi so bili značilni za mojo dramsko operacijo in seveda so tudi napotilo za uprizoritev. Bog-

nedaj, da bi bila to kaka študija pisanja (ali kako pisati)! Prvi modus je obsegal in se imenoval Piflanje fragmentov iz sodobne francoske, nemške in slovenske dramatike; drugi je bil čisto na tleh in se je zato imenoval Zemlja-zemlja. Ta modus je obravnaval žensko in moškega – od najbolj preproste do najbolj svete in komplicirane stvari. Od prehrane do fuka, od zidanja hiše do kidanja gnoja. Tretji je upodabljal prevarantstvo (sarkazem) in se je v moji zavesti ter podzvesti prikazoval kot Mimesis. In ker je mimesis samostalni ženskega spola in ker vem, kdo in kaj ženska je, je ta modus bil najbolj hudičev, Lacanov. Preštudirati je bilo treba Hamleta, več živali, temeljito kameleona, in zdamsko politiko. Čeprav je bil modus nevaren, je ostal še vedno dovolj enostaven in osvojitljiv. Zasužnjen. Z modusi je tako kakor z vojaško taktiko. Če nisi zadosti napiflan, zdrilan, pameten, oborožen in zviti, si pobit. In jaz sem bil pri igri Vida vidim tak. Resda najprej ubit, pozneje oživiljen in na koncu igre sem shodil. Zaradi Romanovega samomora!

To je bila moja impozicija, brez katere nihče od dramatis personae ne bi mogel živeti dlje od sekunde, dveh ali treh – pač glede na čas odpiranja zaves v gledališču. In ko človek shodi – tako kot sem shodil jaz – je spet pripravljen na smrt.

Tokrat na naravno. In spet sebi piše novo oporoko.

Vida vidim je kapitalistična oporoka božjemu, človeškemu, prevarantskemu, socialističnemu kvartopirstvu veselja na tleh. Vida vidim je igra naravnih in navadnih sil, blagih in vojaških strasti, ženskih in moških impresij (L'impression au soleil levant), igra fizike z žametom. Igra Vida vidim je strah pred temo in lučjo nefinih slovenskih Besed (2).

Hudič, kako je vse preprosto, to s fragmenti in simboli, kako preprosto preprostata je igra o ljudeh in vesolju (3). Tako preprosta, da. Škodo povzročam, ker pišem ... ker pišem, povzročam škodo. Zato so ujme z vodo in gromom, zemlja plazi in pleše, avti se zabijajo v skale in pešce, alpinisti zmrzujejo v Himalaji, deca se rodi brez prstov, šanki se prevračajo, Podrecca oštarijam krade šarm, Crnkovič se zaljubi v mojo pesem, v Celju gledališče spi, v Mariboru se čuk oglašja, brez vode je Ptuj, Meti pa raste kost na nogi, Maja se ne zredi, Nino srce boli, Duplečanom grozi stoletna voda, v Halozah se zemlja odpira in v Cirkovcah ima nekdo raka. Sic!

ZDENKO KODRIČ KOČI



Foto: Stojan Kerbler

(1) »Vojaška organizacija Francije mora biti zasnovana na razvoju tradicij francoske revolucije ter na prepletanju redne vojske in milice. Splošna vojaška obveznost naj bi veljala za vse moške od 20. do 45. leta. Od 20. do 34. leta naj bi vsi sposobni moški služili redni vojski, od 34. do 40. leta v rezervi in od 40. do 45. leta v teritorialni obrambi. Pehotne enote so organizirane po strogo teritorialnem načelu, tako da ima vsako večje naselje svojo enoto. Tehnične enote pa so vezane na širša območja svoje divizije. Vojaška vzgoja in urjenje imata tri faze: polvojaško in fizično vzgojo otrok in mladine od 10. do 20. leta, v 21. letu starosti šestmesečno urjenje v najbližji vojašnici, v naslednjih trinajstih letih pa osemkrat letne vojaške vaje po 10 do 21 dni. Na ogroženih območjih bo vsak vojak hranil puško in opremo na domu, drugod samo opremo. Vojake bodo urili poklicni častniki in podčastniki, ki bodo sestavljali tretjino častniškega zbora. Med njimi mora biti pomembno število sinov članov sindikata, ki jih bodo sindikalne organizacije stipendirale na vojaških oddelkih civilnih univerz. Dve tretjini častnikov bosta delali v vojski honorarno. Tako urejena francoska vojska bo preprečila nazadnjaški militarizem doma, imperialistično politiko v mednarodnih odnosih in zagotovila demokratičen prehod Francije v socialistično družbeno ureditev pod vodstvom delavskega razreda.«

(2) »Dovolj teme – luči se nam hoče! Zatorej popustimo temne zadevščine zblaznelih podanikov neavtorstva, zaglejmo se v svetlo prihodnost in se načelno vprašajmo: Ali pomeni, da je dovolj, če se polastiš oblasti avtorstva Avtorjevega, če se polastiš vedenja o pisani in govorjeni Besedi, če se izogneš temnim tolmunom neavtorstva, če osvojiš poslednje finese Besede? Ne, ne pomeni! Polastiti se oblasti avtorstva Avtorjevega – to je samo začetek, vogelni kamen grandiozne stavbe. Vsa stvar pa je v tem, da se priborjena oblast ohrani, utrdi, napravi nepremagljivo, monolit. Kaj je potrebno, da bi ta cilj dosegli? Za to je treba izpolniti vsaj tri glavne naloge, ki čakajo revolucijo Besede, njene vojščake-avtorje že drugi dan po zmagi – zakaj pisano je z velikimi črkami:

ZGODOVINA BESEDE JE ZGODOVINA NIKOLI KONČANE REVOLUCIJE BESEDE

Naše skupne naloge, ki si jih moramo zapomniti, ki se jih moramo naučiti na izust, so naslednje:

- a) zlomiti ...
- b) organizirati ...
- c) oborožiti ...

(Igor Bratož, Pozlata pozabe)

(3) »Bog morda ve, kako se je veselje začelo, mi sami pa ne moramo spoznati nobenega posebnega razloga, zakaj se je začelo tako in ne kako drugače. Kvantna teorija gravitacije je nakazala novo možnost, po kateri prostor-čas ni omejen in potemtakem tudi ni treba specificirati obnašanja na tej meji. V tem primeru ni singularnosti, v katerih zakoni znanosti nehalo veljati, prostor-čas pa nima roba, na katerem bi se morali zateči k bogu, naj določi mejne pogoje prostor-časa. Lahko bi rekli, da je mejni pogoj veselja, da nima meje. Vesolje je popolnoma samozadostno in neodvisno od česarkoli zunaj sebe. Ne more biti ne ustvarjeno ne uničeno. Tako veselje preprosto je.«

(Stephen Hawking, History of Time).

Rečem zviška

*Trta trči vroče ob kozarec sonca
ko luč na drobno sveti
kjer se breg na mizo razgrne
se odreže mezinec kruha
in okresne ženo kostanjevo suho*

*Za belo sobo jo stisnem k sebi
pod oknom pa ni lokvanja ki bi pel
je točaj z vinom popitim kozarcem
trka po strunah
da trzne dojka
dete prah na križu*

*Haloxe so zrcalo
slovenske hiše*

*Haloxe so v srcu
rečem zviška
da pišne kri po stelji
da zvižgne voz po mizi
da žaba trešči v šipo
da mati zjoče se v naoknici*

Zdenko Hodič

PATRICE PAVIS – geslo APLAVZ

Ang.: **applause**; nem.: **Beifall**; šp.: **aplausos**

Aplavz v strogem pomenu – udarjanje z dlanjo ob dlan – je dokaj univerzalen pojav. Predvsem je fizični odziv gledalca, ki po prisilnem mirovanju sprostí svojo energijo. Aplavz ima vselej čustveno funkcijo in govori: »Sprejemam in cenim vas!« Obenem govori skozi denegacijo: »Trgam iluzijo, da vam povem, kakšen užitek je zame iluzija, ki jo ustvarjate.«

Aplavz je srečanje razgaljenih rok, ki si jih onstran domišljije podajata umetnik in gledalec.

Navada, da se ploska igralcem, je že starodavna. Stari Grki so si v ta namen omislili celo majhno očarljivo božanstvo: Krotosa. Ploskanje je v navadi po vsej Evropi neka-ko od 17. stoletja dalje. V nekaterih kulturnih okoljih občinstvo izraža svoje odobravanje z vzkliki in zvižgi. Vsekakor pa obstajajo nasprotujoča si mnenja o tem, ali se sme ploskati med predstavo in s tem trgati iluzijo. Aplavz je v svojem bistvu pravzaprav element odtujitve, nekakšen vdor realnosti v umetnost. Danes lahko ugotovimo, da meščansko občinstvo rado ploska »svojim« igralcem oz. njihovim lepim govornim bravuram, na začetku dejanja celo kulisa, in da se v bulvarnih gledališčih in v Co-médie Française med predstavo dostikrat hrupno oglašá, medtem ko bolj intelektualno in »avantgardno« občinstvo daje duška svojemu navdušenju, šele ko zastor pade, da ne bi spodbujalo posameznih igalskih nastopov ali režijskih domislic, in se umetnikom zahvali naenkrat, ko je igre konec, čeprav včasih tako tvega, da »zbobna skupaj« igralce, režiserja, celo avtorja, če je ta le dovolj hraber, da se pojavi.

Aplavzi so včasih celo zrežirani. Že od nekdaj so gledališki podjetneži plačevali usluge najetim ploskačem, da bi občinstvo bolj cenilo predstavo. Poleg poklona občinstvu se včasih zgodi, da se ob aplavzu prihodi in odhodi igralcev ponavljajo, ta ritual pa je lahko tudi zrežiran, denimo tako, da igralci še kar naprej igrajo osebe iz igre ali komične skeče, kar je precej sporen način, kako izvabiti še kakšen gledalčev nasmešek.

Bibliografska dopolnila: POERSCHKE, K.: 1952. »Vom Applaus«, *Mimus und Logos*. Eine Festgabe für C. Niessen, Verlag Lechte. GOFFMAN, E.: 1974. *Frame Analysis*, Penguin Books, Harmondsworth.

C. Mirnik

– Kostumografinja Cveta Mirnik je dolgoletna sodelavka našega gledališča, doma je v Žalcu, in ker je že tako naša, kar nekam pozabljamo nanjo. Tale kratki intervju pa bo kot nalašč, da si nekoliko osvežimo spomin.



Torej: Cveta, smo pred širokim avditorijem in prvo vprašanje
..... saj res: kako se je pravzaprav začelo tole uspešno sodelovanje?



Začelo se je jeseni 1978. Ko sem se vrnila iz Beograda, kjer sem tedaj končala študij kostumografije na FPU (Akademija za uporabno umetnost), sem v vašem gledališču dobila svojo »prvo šanso«: Pindarovo Odo Janeza Žmavca v režiji Francija Križaja. Svoj ognjeni krst in svojo prvo kostumografijo v nizu slovenskih novitet – kar precej jih je bilo v teh letih – sem torej doživela pri vas.

– Vabijo vas v vsa slovenska gledališča, priborili ste si precejšen ugled. Zanima nas, koliko predstav ste že doslej opremili? Na katere vas vežejo najlepší spomini in katere kostume ste najrajši snovali?

Ne vem, ali je to veliko ali malo – dobre tri ducate se jih je v teh letih nabralo. In ker sem nepopravljiv optimist, bi za vsako našla tudi lepe spomine. Nelepi pač hitro izginejo v pozabo.

– Kostumografinja je kostumografinja. Kostum je kostum. Vse v najboljšem pomenu. Pa vendarle: kakšen razvoj – mimo ustaljene gledališke prakse – si še obetate in v kolikšni meri ste v svojem ustvarjanju odvisni od zmogljivosti gledaliških hiš?

Obetam? Rekla sem že, da sem verjetno nepopravljiv optimist – torej upam na najboljše, tako v svojem osebnem razvoju kot v razvoju in zmogljivosti gledaliških hiš.

Rada bi ostala kostumografinja – v najboljšem pomenu.

PATRICE PAVIS – geslo KOSTUM

»V sodobni režiji igra kostum vedno večjo in mnogovrstnejšo vlogo, postaja resnično tista »druga igralčeva koža«, o kateri je govoril TAIROV v začetku stoletja. Kostum, ki je v gledališkem dejanju vselej prisoten kot znak osebnosti in njene pretvorbe, se je dolgo zadovoljeval z vlogo preproste karakterizacije: obleči igralca v skladu z verjetnostjo statusa ali situacije. Danes privzema kostum znotraj predstave veliko ambicioznejše mesto, množi njene funkcije in se vključuje v kolektivno delo s scenskimi označevalci. Brž ko se oblačilo pojavi na sceni, postane gledališki kostum, ki je podvržen učinkom povečave, poenostavitve, posplošitve in berljivosti.«

Letošnja **Pulitzerjevo nagrado** za dramatiko je dobila pisateljica **Wendy Wasserstein** za komedijo **The Heidi Chronicles**, ki opisuje 25 let življenja umetnostne zgodovinarke dr. Heidi Holland. Letošnja podelitev Pulitzerjevih nagrad je bila že 73. po vrsti, podeljujejo jo za dosežke v časnikarstvu, leposlovju in likovni umetnosti, znaša pa 3000 dolarjev. Letošnja nagradjenka je bila izbrana izmed 95 iger, ki so bile igrane v New Yorku v letu 1988.

Nove drame pišejo **E. L. Doctorow** (sodobni ameriški prozaist), **Christopher Durang** (uveljavljen dramatik) in **Tama Janowitz** (mlada yuppiejevska pisateljica), in sicer po naročilu **Actors Theatre** iz **Louisville** za njihov **Humana Festival** leta 1990.

+ Znani ameriški gledališki in filmski kritik **New York** magazina **John Simon** (pred kratkim je bil na obisku v Jugoslaviji) je ostro napadel newyorški **Shakespeare Festival**, točneje, igrance v predstavi Zimska pravljica. Igralec **Mandy Patinkin** je – po Simonu – s »svojo debelo, zagovedno glavo« izgledal »bolj kot karikatura v razvpiti nacistični publikaciji **Der Stürmer**«, v časopisu, v katerem so bili Zidje upodobljeni kot zlobne groteske. Igralka **Alfre Woodard** kot Pavlina pa je bila »vizualni križanec med Topsy (iz **Koče strica Toma**) in Meduzo«. Če ne bi bila črna, piše Simon, bi jo še kdo obtožil rasizma. Simonova kritika je izzvala ostre polemike, med drugim je reagiral tudi znani producent in režiser **Joseph Papp**, ki zahteva Simonovo odstranitev iz časopisa. Simonova filozofija je po njegovem nacistična.

Na letošnjem festivalu **BAM** (Brooklyn Academy of Music) **Next Wave** (Naslednji val), ki navadno promovira različne nove trende v umetnosti in bo v New Yorku od 3. oktobra naprej, bo med drugim nastopila tudi znana glasbenica in umetnica performerica **Laurie Anderson** z novim glasbeno-gledališkim projektom **Empty Places**, polnim elektronske in avdio-vizualne mašinerije. Rock glasbenika **Lou Reed** in **John Cale** (ki sta včasih nastopala skupaj v legendarni newyorški skupini **Velvet Underground**) pa bosta »debitirala« s kantato v spomin **Andyju Warholu** z naslovom **Songs for "Drella" – A Fiction**.

ZASEDBA VLOG V SEZONI 1988/89

Št.	IME IN PRIIMEK	OPERA ZA TRI GROŠE	MEDEJA	TV SNEGULJČICA	KRVAVA SVATBA	VOLPONE	ORNIFLE
1.	Zvone AGREŽ	Robert Žaga	Akast	–	luna	–	Fabrice
2.	Bruno BARANOVIČ	berač	–	–	tretji drvar	poveljnik straže	–
3.	Janez BERMEŽ	Jonathan J. Peachum	–	–	nevestin oče	Volpone	–
4.	Ljerka BELAK	gospa Peachum	Peliasova hči	–	smrt (kot beračica)	Canina	–
5.	Marko BOBEN	Jimmy	–	palček	prvi drvar	–	fotograf, novinar
6.	Peter BOŠTJANČIČ	–	Jazon	–	Leonardo	–	–
7.	Nada BOŽIČ	–	–	tajnica Marta	tašča	–	–
8.	Drago KASTELIC	–	–	lovec, ogledalo	drugi drvar	sodnik	–
9.	Milada KALEZIČ	beziška Jenny	Medeja	–	Leonardova žena	–	–
10.	Anica KUMER	Lucy	Kirka	–	mati	Colomba	gdč. Supo
11.	Mija MENCEJ	stara prostitutka	–	hudobna in dobra kraljica	soseda	–	Nenette
12.	Miro PODJED	Smith	mornar	–	–	Corvino	Machetu
13.	Stane POTISK	Filch	Kreont	–	–	Corbaccio	oče Dubaton
14.	Jože PRISTOV	Kimball	Pelias	–	–	–	profesor Galopin
15.	Igor SANCIN	Jakob Kljuka	mornar	–	ženin	Leone	dr. Subites
16.	Jana ŠMID	šefinja bordela	Peliasova hči	–	dekla	–	grofica
17.	Bojan UMEK	Macheath – Macki Nož	–	princ	–	–	–
18.	Iztok VALIČ	Matija Groš	kapitan	–	–	Mosca	–
19.	Bogomir VERAS	Brown	mornar	–	–	Voltore	–
20.	Darja REICHMAN k. g.	Betty	–	–	nevesta	–	Marguerite
21.	Lučka POČKAJ k. g.	–	–	–	dekle	–	–
22.	Vesna JEVIČNIKAR k. g.	–	Glauka	–	–	–	–
23.	Primož EKART k. g.	Walter	–	–	–	–	–
24.	Mojca PARTLJIČ k. g.	–	–	Sneguljčica	–	–	–
25.	Maja SEVER k. g.	Polly	–	–	–	–	–
26.	Borut ALUJEVIČ k. g.	Eddy	–	režiser	–	–	Ornifle

PREGLED DEL, UPRIZORJENIH NA ODRU SLG CELJE v sezoni 1988/89

avtor	delo	režiser	premiera	št. predstav	od tega gostovanj
ponovitve					
J. B. Molière	ZGRABITE SGANARELA	Vinko Möderndorfer		6	2
H. Ch. Andersen / B. Veras	DALEČ OD DVORCA	Miran Herzog		10	6
Tone Peršak	PETER IN PAVEL	Franci Križaj		10	3
premiere					
Bertolt Brecht	OPERA ZA TRI GROŠE	Vinko Möderndorfer	30. 9. '88	20	9
Dane Zajc	MEDEJA	Franci Križaj	9. 12. '88	17	6
Žarko Petan	TV SNEGULJČICA	Marjan Bevk	18. 12. '88	55	27
F. G. Lorca	KRVAVA SVATBA	Barbara Hieng	10. 2. '89	18	–
Stefan Zweig	VOLPONE	Franci Križaj	7. 4. '89	28	15
J. Anouilh	ORNIFLE ali sapica	Miran Herzog	26. 5. '89	6	–

Gostovalni kraji

Avstrija (Loče, Sentprimoz, Šmihel), Izola, Maribor, Ljutomer, Titovo Velenje, Krško, Ljubljana, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Šmarje pri Jelšah, Žalec, Novo mesto, Koper, Kranj, Ormož, Ptuj, Solkan, Tolmin, Pivčana, Nova Gorica, Škocjan pri Domžalah.

Udeležbe na festivalih

Borštnikovo srečanje '88 – Maribor – ZGRABITE SGANARELA in Teden slovenske drame '89 – Kranj – MEDEJA

NASTOPI IGRALK IN IGRALCEV SLG v sezoni 88/89

ZVONE AGREŽ		79 nastopov			ANICA KUMER		117 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Lelij, Švicar	8		- Zgrabite Sganarela	(pon.)	služabnica, Nerina	8	
- Peter in Pavel	(pon.)	Pečenko	10		- Daleč od dvorca	(pon.)	igralka	10	
- Opera za tri groše	(pon.)	Robert Žaga	20		- Peter in Pavel	(pon.)	Vera	10	
- Medeja		Akast	17		- Opera za tri groše		Lucy	20	
- Krvava svatba		Luna	18		- Medeja		Kirka	17	
- Ornifle ali sapica		Fabrice	6		- Krvava svatba		mati	18	
					- Volpone		Colomba	28	
					- Ornifle ali sapica		gospodična Supo	6	
BORUT ALUJEVIČ		99 nastopov			MIJA MENCEJ		109 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	debelinko, Švicar	8		- Peter in Pavel	(pon.)	Vesna	10	
- Daleč od dvorca	(pon.)	igralec	10		- Opera za tri groše		prostitutka	20	
- Opera za tri groše		Eddy	20		- TV Sneguljčica		dobra, zlobna kraljica	55	
- TV Sneguljčica		režiser	55		- Krvava svatba		soseda	18	
- Ornifle ali sapica		Ornifle	6		- Ornifle ali sapica		Nenette	6	
BRUNO BARANOVIČ		84 nastopov			MIRO PODJED		89 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Gorgibus, Oront	8		- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Robert, Sganarel, pevec	8	
- Peter in Pavel	(pon.)	predsednik	6		- Peter in Pavel	(pon.)	Jamer	10	
- Opera za tri groše		berač	20		- Opera za tri groše		Smith	20	
- Krvava svatba		tretji drvar	18		- Medeja		mornar	17	
- Volpone		poveljnik straže	28		- Volpone		Corvino	28	
					- Ornifle ali sapica		Machetu	6	
LJERKA BELAK		101 nastop			STANE POTISK		79 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Jacqueline, pevka	8		- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Molière	8	
- Peter in Pavel	(pon.)	Magdalena	10		- Opera za tri groše		Filch	20	
- Opera za tri groše		ga. Peachum	20		- Medeja		Kreont	17	
- Medeja		Peliasova hči	17		- Volpone		Corbaccio	28	
- Krvava svatba		smrt	18		- Ornifle ali sapica		oče Dubaton	6	
- Volpone		Canina	28						
JANEZ BERMEŽ		84 nastopov			JOŽE PRISTOV		53 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Geronte, pl. Prasethnik	8		- Peter in Pavel	(pon.)	Starc	10	
- Peter in Pavel	(pon.)	Peter, Pavel	10		- Opera za tri groše		Kimball	20	
- Opera za tri groše		Peachum	20		- Medeja		Pelias	17	
- Krvava svatba		nevestin oče	18		- Ornifle ali sapica		Galopin	6	
- Volpone		Volpone	28						
MARKO BOBEN		107 nastopov			IGOR SANCIN		89 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Valer, Erast	8		- Opera za tri groše		Jakob Kljuka	20	
- Opera za tri groše		Jimmy	20		- Medeja		mornar	17	
- TV Sneguljčica		palček	55		- Krvava svatba		ženin	18	
- Krvava svatba		prvi drvar	18		- Volpone		Leone	28	
- Ornifle ali sapica		fotograf	6		- Ornifle ali sapica		Subites	6	
PETER BOŠTJANČIČ		35 nastopov			JANA ŠMID		61 nastopov		
- Medeja		Jazon	17		- Opera za tri groše		prostitutka	20	
- Krvava svatba		Leonardo	18		- Medeja		Peliasova hči	17	
					- Krvava svatba		dekla	18	
					- Ornifle ali sapica		grofica	6	
NADA BOŽIČ		73 nastopov			BOJAN UMEK		95 nastopov		
- TV Sneguljčica		tajnica	55		- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Sganarel, pevec	8	
- Krvava svatba		tašča	18		- Daleč od dvorca	(pon.)	igralec	10	
					- Peter in Pavel	(pon.)	Čmok	10	
					- Opera za tri groše		Macki Nož	20	
					- TV Sneguljčica		princ	47	
MILADA KALEZIČ		73 nastopov			IZTOK VALIČ		91 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Martina, Selija, Luceta	8		- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Luka, Sganarel	8	
- Peter in Pavel	(pon.)	Melaniija	10		- Peter in Pavel	(pon.)	Klinc	10	
- Opera za tri groše		Jenny	20		- Opera za tri groše		Matija Groš	20	
- Medeja		Medeja	17		- TV Sneguljčica		princ (vskok)	8	
- Krvava svatba		Leonardova žena	18		- Medeja		kapitan	17	
					- Volpone		Mosca	28	
DRAGO KASTELIČ		123 nastopov			BOGOMIR VERAS		85 nastopov		
- Zgrabite Sganarela	(pon.)	Leander, svak, zdravnik	8		- Daleč od dvorca	(pon.)	igralec	10	
- Daleč od dvorca	(pon.)	igralec	10		- Peter in Pavel	(pon.)	Ropotec	10	
- Peter in Pavel	(pon.)	predsednik (vskok)	4		- Opera za tri groše		Brown	20	
- TV Sneguljčica		ogledalo, lovec	55		- Medeja		mornar	17	
- Krvava svatba		drugi drvar	18		- Volpone		Voltore	28	
- Volpone		sodnik	28						



Anica Kumer in Borut Alujevič



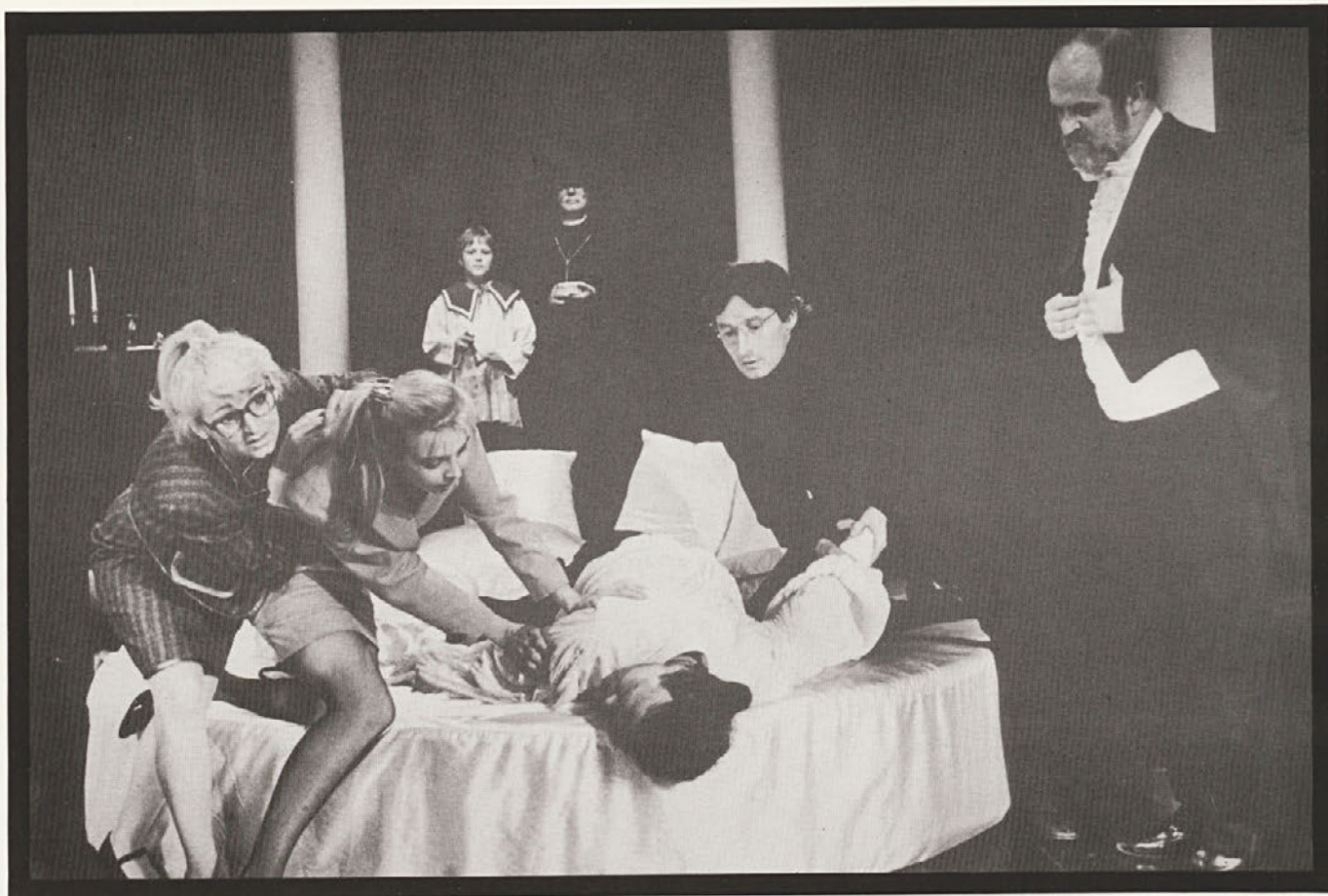
Miro Podjed, Stane Potisk, Anica Kumer, Borut Alujevič, Inge Kobe, Jana Šmid, Marko Boben, Mija Mencej



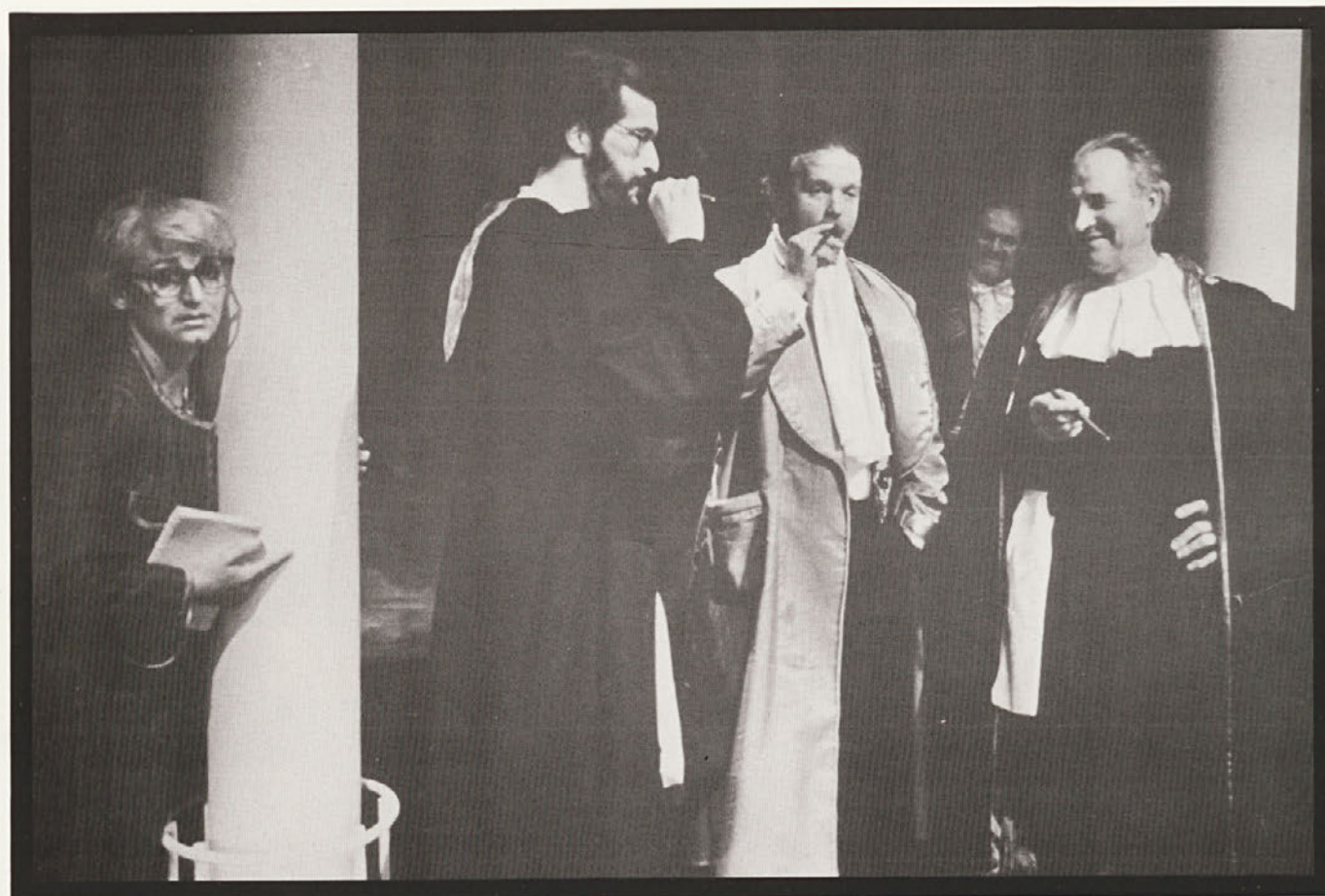
Borut Alujevič in Zvone Agrež



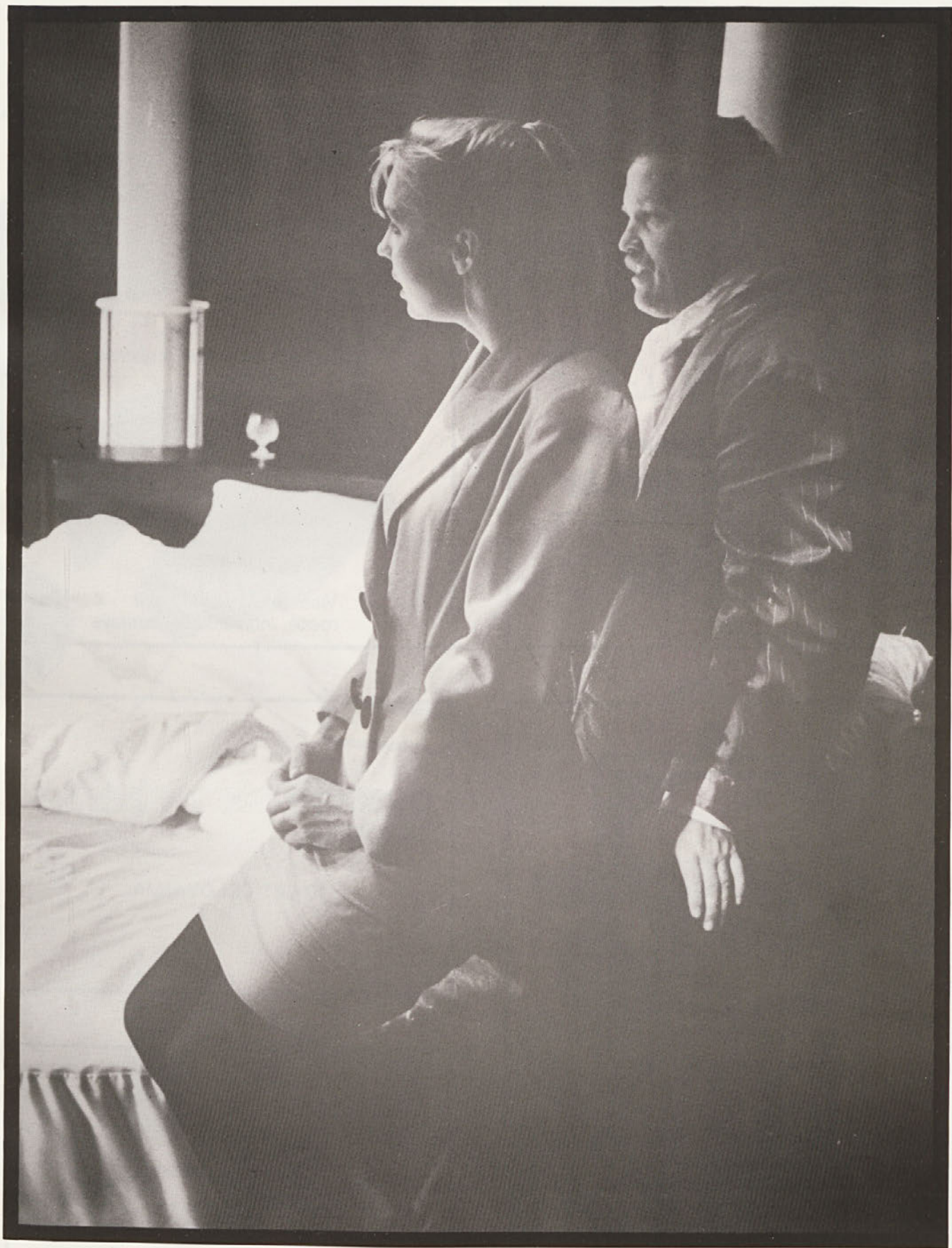
Miro Podjed, Mija Mencej, Borut Alujevič, Anica Kumer, Jana Šmid



Anica Kumer, Darja Reichman, Anže Čater, Stane Potisk, Borut Alujevič, Zvone Agrež, Miro Podjed

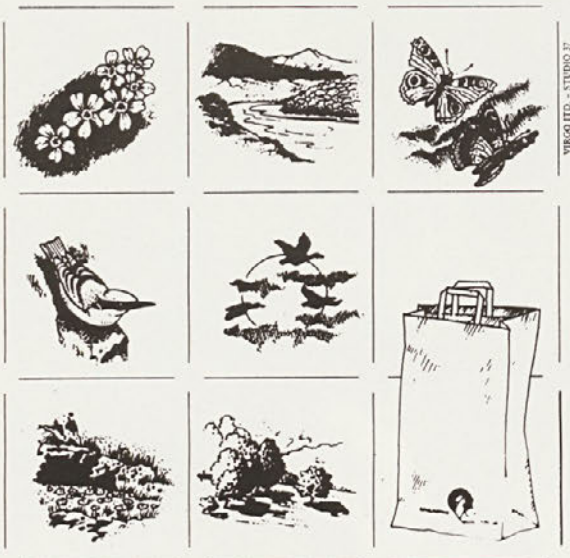


Anica Kumer, Igor Sancin, Borut Alujevič, Miro Podjed, Jože Pristov



Darja Reichman in Borut Alujevič

Gledališki list Slovenskega ljudskega gledališča Celje, sezona 1989/90, št. 1 - Predstavnik upravnika Borut Alujevič - Urednik Janez Žavc - Lektorica Ljudmila Kajtner - Fotografije Ornifla Božo Berk - Naklada 1000 izvodov - Tisk Tiskarna Marginalija - Oblikovanje Domjan



VIRGO ITO - STUDIO 37

SIMBOLI OHRANJANJA OKOLJA

O ohranjanju okolja govorimo tako rekoč vsak dan. Seveda, o ohranjanju čistega, kar se da naravnega okolja, vrednega človeškega življenja. Storimo pa zelo malo. Pa bi lahko veliko več. Za začetek bo morda zadostovalo,

če v trgovini namesto običajne plastične vrečke kupimo papirnat, ki je:

- dolgoročno ekološko neoporečna,
- prijetnejša na pogled,
- trpežnejša, saj brez težav prenese 12 kg teže.

Papirnate vrečke boste spoznali po znaku



Vidam
celuloza, papir in papirni izdelki Krško

Zlatarne Celje

63000 Celje
Kersnikova 19, p.p. 75
Telefon: 063/31-711
Telex: 33597 yu zc

*Dolgoletna
tradicija predelave
žlahtnih kovin*

*Dedič starih
celjskih zlatarskih mojstrov
iz 17. stoletja*

*Kakovostno in moderno
oblikovanje,
prilagojeno modnim gibanjem
v svetu*

*Sodobni tehnološki postopki
z novimi možnostmi
oblikovanja nakita*

*Visokokakovostni nakit
ročne, individualne izdelave*



gorenje interna banka

10 LET DELOVANJA



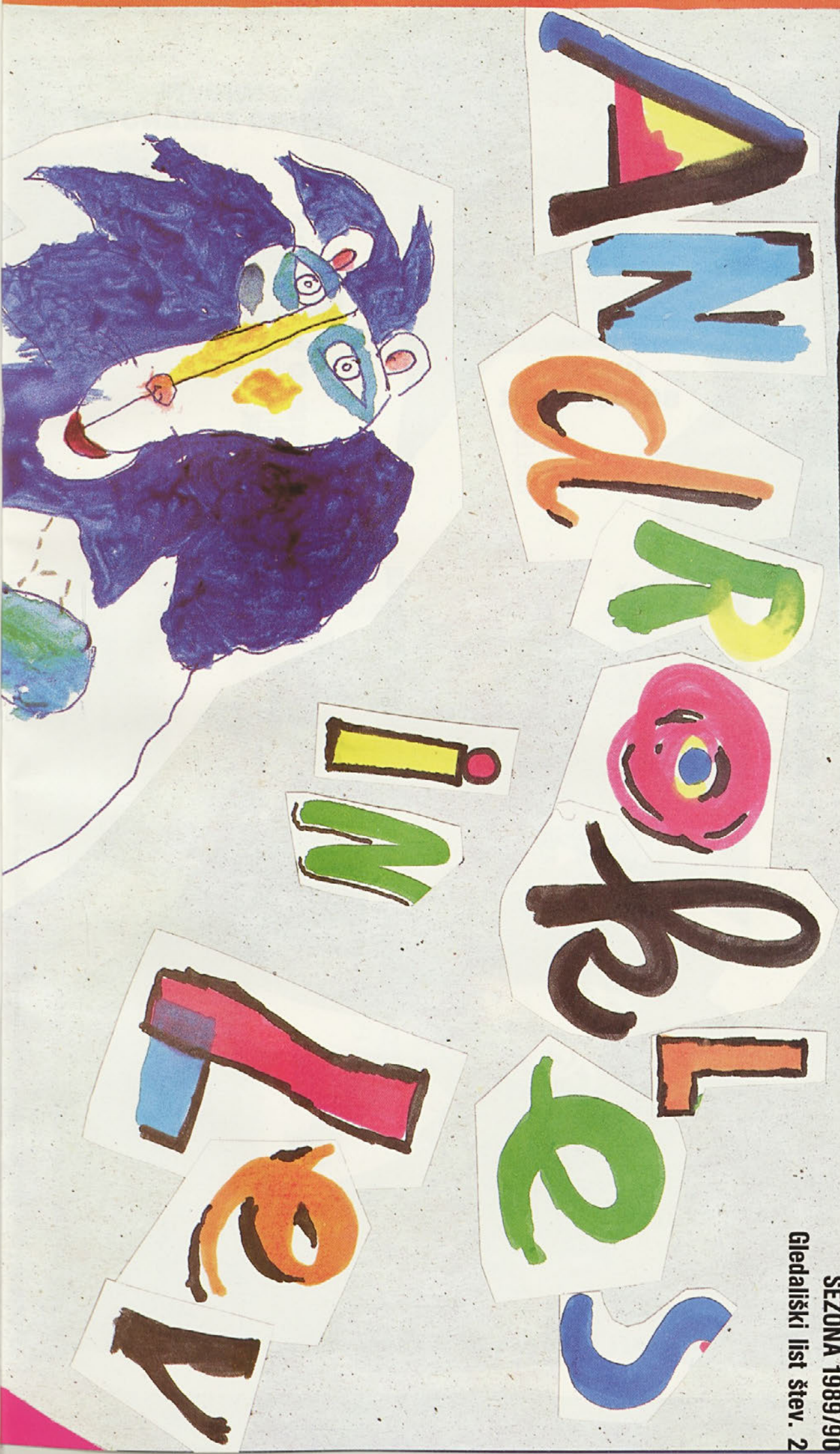
Aurand Harris



Slovensko ljudsko Gledališče Celje

SEZONA 1989/90

Gledališki list štev. 2



REŽISERKA
HELENA ZAJC

PREVEDEL
VENO TAUFER

DRAMATURG
JANEZ ŽMAVC

LEV

MARJAN HINTEREGGER k. g.



SCENOGRAFKA
SIMONA PERNE

ANDROKLES
BOJAN UMEK



PANTALONE
BRUNO BARANOVIČ



KOSTUMOGRAFKA
CVETA MIRNIK

KOREOGRAFKA
LOJZKA ŽERDIN

Premiera v petek, 13. oktobra 1989, ob 17. uri

SKLADATELJ
GREGOR STRNIŠA

Vodja predstave Zvezdana Štraki - Šepetalka Tonka Orešnik - Ton Stanko Jost - Razsvetljava Rudi Posinek - Slikarska dela Adolf Aškerc - Krojaška dela pod vodstvom Adija Založnika in Marjane Podlunšek - Frizerska dela Maja Dušej - Odrski mojster Ivan Tkavc - Rekviziter Franc Lukač - Garderoba Kalina Jenič in Melita Trojar - Tehnično vodstvo Vili Korošec.

OSNUTEK ZA LUTKO LEVA
JOŽE CIUHA



LEKTORICA
BREDA PERČIČ

LUTKO LEVA IZDELAL
ZDENKO MAJARON

PRETEPI
ALEŠ VEST



STOTNIK
IZTOK VALIČ

IZABELA
LJERKA BELAK

LELIO
DRAGO KASTELIC



Gledališki list Slovenskega ljudskega gledališča Celje, sezona 1989/90, št. 2 - Predstavniki upravnika Borut Alujevič - Urednik Janez Žmavc - Fotografije Jože Suhadolnik - Naklada 4000 izvodov - Ilustracija Jože Ciuha - Oblikovanje Jože Domjan - Tisk Tiskarna Marginalija

